

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

34 üncü Birleşim

17 Aralık 2005 Cumartesi

1.- 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2004 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli Daireler ve İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/1119; 1/1084,3/907; 1/1085, 3/908) (S.Sayısı: 1028, 1029, 1030) (Devam)

F) HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI

1.- Hazine Müsteşarlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2.- Hazine Müsteşarlığı 2004 Malî Yılı Kesinhesabı

G) AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ

1.- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

H) BASIN-YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1.- Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

İ) SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1.- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

J) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

1.- Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

K) TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU BAŞKANLIĞI

1.- Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2.- Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı 2004 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet yerinde.

Altıncı turda, Hazine Müsteşarlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı bütçeleri yer almaktadır.

.....

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Akif Hamzaçebi; buyurun. Süreniz 15 dakika Sayın Hamzaçebi.

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hazine Müsteşarlığı bütçesi görüşmelerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım; sözlerime başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hazine Müsteşarlığı bütçesi görüşmeleri nedeniyle, uygulanmakta olan ekonomik program hakkında, zamanın izin verdiği ölçüde, bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, hepinizin bildiği gibi, bu program, Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetinin iş başında olmadığı 2002 yılından bu yana uygulanmaktadır ve 2002 yılı da dahil olmak üzere, o yıldan bu yana, enflasyon oranında düşüş, büyüme, faizlerde düşüş, ihracatın artması gibi konularda olumlu gelişmeler olmaktadır. Bugünkü hükümetimiz de, genellikle bu

olumlu göstergelere dayanarak, her şeyin çok iyi olduğu yönünde bir pembe tablo çizmenin gayreti içerisindeyiz.

Şüphesiz, bu olumlu gelişmelere hepimiz seviniyoruz; ancak, gerçekte, bu rakamların altına indiğimizde, bütün tablo iyi midir, bütün tablo gerçekten iyiye gidecek midir diye baktığımızda, bunu söylemenin çok kolay olmadığını görüyoruz ve bu programın önünde çok büyük riskler olduğunu, özellikle 2006 yılında Türk ekonomisinin çok büyük risklerle karşı karşıya olduğunu görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bu riskler nelerdir diye baktığımızda, ben, bunları iki grupta topluyorum ve bu iki grup, programın çok temel varsayımlarıdır.

Birincisi, dalgalı kur. Bu programın temel kabulü dalgalı kurdur; yani, kur, dövizin fiyatı piyasada belirlenecektir. Devlet veya Merkez Bankası, bu kurun oluşmasına herhangi bir şekilde müdahalede bulunmayacaktır.

İkinci nokta da, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu yapısal reformlardır. Program, bu iki ana esasa dayanmaktadır.

Uygulamaya baktığımızda, dalgalı kurun kitaplarda yazıldığı gibi işlemediğini, Türkiye'deki yüksek faizler nedeniyle Türkiye'ye sürekli olarak sıcakpara geldiğini ve sıcakpara nedeniyle bollaşan dövizin, dövizin fiyatını düşürdüğünü ve aynı zamanda ithalata olan talebi artırdığını, artan ithalat talebine rağmen, bu nedenle döviz talep edilmesine rağmen, yüksek faizlerle girmeye devam eden sıcakpara nedeniyle dövizin fiyatı bir türlü yükselmiyor; yani, Türk Lirası dövize kıyasla değerli kalıyor değerli arkadaşlar. Bu nedenle, Türk ekonomisi, ödemeler dengesinde bir açık problemiyle, bir ödeme problemiyle karşı karşıya kalıyor. Buna cari açık diyoruz, hepimiz biliyorsunuz ve cari açık konusunda hükümetin bugüne kadar yapmış olduğu tahminlerin hiçbiri tutmamıştır. Tabii ki tahminlerde yanılabilir, tahminlerin bire bir tutması mümkün değildir; ama, gerçekleşme rakamlarını tahminlerle kıyasladığımızda, tam yüzde 100'ü aşan oranlarda bir sapma olduğunu görüyoruz.

2003 yılına baktığımızda, bu sapmanın yüzde 129,6; 2004 yılında yüzde 103,9 ve 2005 yılında da yüzde 101,2 olduğunu görüyoruz. Yüzde 100'ü aşan oranlarda sapmayla gerçekleşen programları, bütçeleri, hükümet, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmektedir. Değerli arkadaşlar, hükümet, âdeta, sapmada bir istikrar yakalamıştır; bu istikrar, yüzde 100'ü aşan oranlardadır.

Cari açığın gerisine baktığımızda, bunu tetikleyen, gerçekte dış ticaret açığı olduğunu görüyoruz ve dış ticaret açığında -hepinizin bildiği- ithalat ihracattan daha fazla artıyor, bu da dış ticaret açığını ortaya koyuyor. Ancak, özellik arz eden gelişme nedir, ilk defa bu yıl, yani 2005 yılında, 2001 krizinden bu yana, ihracatın ithalatı karşılama oranı en düşük seviyesine inmiştir değerli arkadaşlar. Bu bir alarmdır. Bakın, Ağustos 2005 rakamı, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 61,9'dur, Ekim 2005'te de, bu rakam yüzde 62,6'dır. 2001 Şubatından bu yana, bunlar en düşük rakamlardır. Yani, artık bu kurla ihracatçı devam etmekte zorlanıyor, bu kurla Türkiye bir ithalat cenneti oluyor. Bunun, büyüme üzerinde ve istihdam üzerinde yarattığı olumsuz etkiyi hepimiz biliyoruz. Büyüme var; ama, bu büyüme işsizlik yaratıyor.

Değerli arkadaşlar, düşük kur- değerli Türk Lirası, hükümete, biraz önce sözünü ettiğim göstergelere dayanarak pembe tablolar ortaya koyma fırsatını belki veriyor; ama, bu tamamen yanıltıcı, sanal bir tablodur. Bu tabloda, bütün sorunlar ertelenmektedir veya bütün sorunlar çözülmüş gibi gösterilmektedir, ama, gerçekte, bütün cesametiyle bu sorunlar ortada durmaktadır.

Türk Lirasındaki değerlenme sorunu varken, Hazine'den sorumlu Bakanımız, bir gün bir demeç verebiliyor "Türk Lirasına değerli diyenler, bu işi bilmiyor" diyor. "Türkiye'ye o kadar sıcakparayı getirenler, bu parayı piyasada bozduranlar enayi mi" diyor. Kusura bakmayın, bu kelime benim değil, Sayın Bakanın lafı. Bu şekilde değerlendiriyor. Tabii, Sayın Bakanın bu demeci verdiği anda, Merkez Bankasının web sayfasına bakıldığında, Merkez Bankasının web sayfasında, Türk Lirasındaki değerlenme oranları gösteriliyor. Şu an itibariyle -bugün için söylüyorum- bu sayfadaki rakamlara göre, Türk Lirasındaki değerlenme oranı, ÜFE endeksine göre yüzde 40'ları aşan düzeydedir ve TEFE endeksine göre de yüzde 70'leri aşan düzeydedir. Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidar olduğu 2002 Aralık ayından bu yana, Türk Lirasındaki değerlenme yüzde 30'ları aşan düzeydedir değerli arkadaşlar.

Sayın Bakan belki de Merkez Bankasıyla aynı fikirde değil; ama, bakıyorum ki, hükümetin en son IMF'ye vermiş olduğu niyet mektubunda -Sayın Bakanın da imzası var bu mektupta- hükümet, Türk Lirasındaki değerlenmeyi resmen kabul etmiş. Bakın, niyet mektubundaki cümleyi sizlere aynen okumak istiyorum: "Cari işlemler açığının artmasında güçlü sermaye girişleri ve sonuç olarak ortaya çıkan Türk Lirasının değerli konumunun da payı vardır." Sayın Bakan Türk Lirasındaki değerlenmeyi resmen kabul etmiş, IMF'ye beyan etmiş.

Şimdi, Sayın Bakan Türk Lirasındaki değerlenmeyi resmen kabul ettiğine göre, o zaman, buna göre de, Türk Lirasındaki bu değerlenmeyi bertaraf ederek, onu bir kenara bırakarak, bütün ekonomik göstergeleri ona göre açıklaması gerekir. Ne gerekir örneğin; hükümet diyor ki, Sayın Başbakanımız, Bakanlarımız diyor ki: "Biz, kişi başına millî gelirden, 2005 yılında 5 000 dolara yaklaştık, 2006'da da 5 216 dolara çıkacağız." Kişi başına millî gelir... Şimdi, olması gereken nedir; olması gereken, bu, Türk Lirasındaki değerlenmeyi yok edecek şekilde, kişi başına düşen millî gelir rakamını ortaya koymaktır. Bu rakamlar, devletin elinde var. O rakamları size vermek istiyorum: Sabit fiyatlarla millî gelire baktığımızda, 2005 yılında hükümet 4 964 dolar millî gelire ulaştık derken kişi başına, sabit fiyatlarla bu rakam, Devlet Planlama Teşkilatının rakamı 3 401 dolardır değerli arkadaşlar. Aynı rakam, 1998 yılında 3 156 dolardır. Yani, bizim, 2005 yılında geldiğimiz kişi başına millî gelir rakamı, 98 yılı millî gelir rakamının birazcık üzerindedir. Yani, bir mesafe alınmış; ama, 1998'den bu yana, işte, krizler olmuş, birtakım problemler yaşamış ekonomi; ama, AKP Hükümetinin geldiği noktada, bakın, 2003 başında bu rakam 3 025 dolarken 2005'te 3 401 dolar olmuş, 2006'da da 3 527 dolar; yani, 1998 yılı düzeyini yeni yeni aşıyoruz. Ancak, tabii ki, değerli Türk Lirası, hükümetin, en başta hükümetin çok işine gelmektedir. Bir kere, kamu finansmanında ihtiyaç duyduğu fonları çok rahatlıkla bulabiliyor. Dışarıdan sıcakpara geldiği için, bu parayı piyasadan bulması son derece kolay.

İki; borç stoku, olduğundan daha az gözüküyor değerli arkadaşlar. Şimdi, hükümete yakışan, borç stokunu, değerli Türk Lirasına göre -madem ki, bunu, IMF'ye verdiği niyet mektubunda hükümet kabul etmiştir- ona göre açıklamalıdır. Ben bir hesap yaptım; yanlışsa, Sayın Bakan düzeltsin. Bugünkü kuru yüzde 10 daha yukarı taşıdığınızda, borç stokumuz 11 milyar dolar artıyor. Borç stoku içerisinde, biliyorsunuz, dövizli borçlar veya dövize endeksli değişken faizli borçlar var ve hükümet, bu borçların düzeyini 2005 yılından itibaren artırmaya başlamıştır. 2005 yılından itibaren borçlanma politikasını hükümet değiştirmiş, sabit faizli senetleri ihraç yerine, değişken faizli senetleri ihraç etmeye başlamıştır. Neden; çünkü, bu kur, gerçekten aşırı değerli, borç verenler bu nedenle sabit faizli senetlere çok fazla itibar etmiyor, etmeyebilir; bu nedenle, kısa vadeye mecbur kalıyoruz. Vadeyi uzatmak için, uzun vadeli borçlanabilmek için, değişken faizli senet ihracına yönelmiştir Hazine. Bunun, kur riskinin Hazine tarafından üstlenilmesi anlamına geldiğini hepimiz bilelim. Madem bu programa güven var, o zaman bırakalım, sabit faizlerle devam edelim, sabit faizlerle vadeyi uzatmaya çalışalım. Demek ki, başta hükümetin kendisi, bu programın kendisine pek inanmıyor; o nedenle, bugünü kurtarmaya çalışıyor.

Değerli arkadaşlar, niyet mektubuna devam ediyorum. Niyet mektubu... Hükümetin IMF'ye vermiş olduğu son niyet mektubunda, hükümet, kendisine övgüler düzüyor, basiretli para politikası uyguladığını söylüyor; ama, hemen sonrasında "ama" diye başlayan bir cümleyle "para tabanı hedefine bu yıl uyamadık; onu biraz aşacağız..." Yine devam ediyor "maliye politikası alanındaki basiretli uygulamalarımız 2005 yılında da devam etmiştir" diyor. "Ama" diye başlayan bir cümleyle tekrar orada bir mazeret bildiriyor: "Bazı nedenlerle, daha önce çıkan af söylentileriyle bağlantılı olarak, prim tahsilatında ortaya çıkan düşüklük nedenleriyle, sosyal güvenlikteki 2005 yılı hedefini tutturamayacağız."

İşte programın önündeki ikinci riskler, birincisi kur rejimi ise, ikincisi de yapısal reformlar dediğimiz alanlardır. Onların da başında sosyal güvenlik gelmektedir. Sosyal güvenlikte hükümet büyük iddialarla işbaşına gelmiş, devraldığı sosyal güvenlik sistemini her zaman kötülemiş, her zaman batmış, çökmüş bir sistemden söz etmiş.

Şimdi, hükümete düşen nedir; bunu düzeltmektir. Ee, tabloya bakıyorum, sosyal güvenlik sistemine bütçeden yapılan transferlere baktığımda, 2002 yılında bunun gayri safî millî hâsılaya oranı yüzde 3,6. Hükümet, 2003'te bunu 4,4'e çıkarmış. 2004'te yine 4,4; 2005'te niyet mektubunda "4,5 hedeflemiştik; ama, bunu biraz aşacağız" diyor. Ne olacak; 4,8 olacak. 3,6'yla aldınız, 4,8'e çıkardınız; hâlâ "sosyal güvenlik sistemini düzelterek" diyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, hükümetin bu konudaki samimiyetine ben inanmıyorum. Hükümet, sosyal güvenlik sistemi konusunda vakit geçirmektedir. Bakın, niyet mektubunda diyor ki: "Af söylentileri nedeniyle prim tahsilatı olumsuz etkilendi."

Af nereden çıktı değerli arkadaşlar; yine Hazine'den sorumlu Bakanımız, bu sosyal güvenlik açıklarını azaltmakla görevli olan Bakanımız, bir gün basına dedi ki; 2005 Martından sonraki prim ödemelerine kesinlikle müsamaha göstermeyeceğiz; yani, öncesini prim affı veya primlerin yeniden yapılandırılması kapsamına alacağız.

Şimdi, hükümete yakışan, daha doğrusu, bir bakana, sorumlu bir bakana yakışan nedir; bu cümlenin ertesinde, basında çıkan bu cümlenin ertesinde, hemen prim affına veya primlerin

yeniden yapılandırılmasına ilişkin tasarıyı Meclise getirip, buradan çıkarmaktır. Binlerce, onbinlerce prim borçlusu bekliyor ne yapacağız, endişe içerisinde yaşıyor. İşin öbür yanında da, sosyal güvenlik kurumları prim alacaklarını tahsil edemiyor olmaları nedeniyle sorunlarla karşı karşıya.

Bakın, Bağ-Kur tablosundan bir örnek veriyorum, hükümetin bize vermiş olduğu raporlarda bu rakamlar var. Bağ-Kur için 2005 yılında hükümet 4,6 milyar YTL prim tahsilatı öngörmüş, yıl sonu gerçekleşmesi 1 milyar YTL eksiğiyle, yani, 1 katrilyon TL eksiğiyle 3,6 milyar YTL olacak. Bu, 2004 yılı rakamı olan 3,7 milyar YTL'nin altında değerli arkadaşlar. Şimdi, hükümetin sosyal güvenlik açıklarından şikâyet etmeye hiçbir zaman hakkı yok. Bu açıkları yaratan, bizzat hükümetin kendi kararsız, tutarsız tutumudur ve hükümet, primlerin tahsil edilememesi konusunda, IMF'ye, önlem olarak da şunu söylüyor niyet mektubunda: Ben, bunları, avukat tutup onlara vereceğim, öyle tahsil edeceğim diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yapısal reformlar konusunda ikinci problem nedir; kayıtdışılık. Türk ekonomisinin büyük bir kayıtdışılık sorunu var. Vergi reformu dediğimiz konu, Türkiye'de kayıtdışılığın kayda alınmasıdır. Birinci öncelik budur değerli arkadaşlar. Oranları, tabii ki, indirelim, yüksek vergi oranlarını indirelim; ama, kayıtdışılığı önleyecek çözümleri almadığınız sürece oran indirimleri, daima ve daima, vergi gelirlerinde azalışla sonuçlanacaktır. Şimdi, hükümet en son bir indirim paketi açıkladı ve indirim paketi sonrasında kamuoyuna kayıtdışını önleme konusunda verdiği mesaj, herkes vergilerini ödesin, vergi oranlarını indirdik.

Değerli arkadaşlar, oran indirimlerinin başka önlemlerle desteklenmediği sürece, daima vergi gelirlerinde azalışla sonuçlandığını Maliye Bakanlığındaki yetkili arkadaşlar son derece iyi bilirler. Bu indirim de, sadece ve sadece, vergi gelirlerinde azalışla sonuçlanacaktır; ancak, hükümet, onun bir önlemini almış niyet mektubunda onu görüyorum; diyor ki: "Ücretlilerin yararlandığı özel gider indirimini; yani, vergi iadesini reforma tabi tutacağım."

Değerli arkadaşlar, niyet mektuplarında yer alan bu ifadelerin tercümesi şudur: Ben ücretlilerin yararlandığı özel gider indirimini; yani, vergi iadesini kaldıracığım diyor hükümet. Kurumlar Vergisi hâsılatındaki azalışı onunla telefi edecek, öyle gözüküyor.

Değerli arkadaşlar, Merkez Bankasının rezervleri konusuna değinmek istiyordum; zamanım kalmadı, son olarak şunu söylemek istiyorum: Bu hükümet döneminde küçük tasarruf sahiplerinin hesapları erimiştir. Bakın, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun yayımladığı kasım ayı bülteninden size iki rakam vermek istiyorum: 10 000 YTL'ye kadar olan hesapların tutarı 2004 Eylülünde 28,6 milyar YTL iken, bu rakam 2005 Eylülünde 23,3 milyar YTL'ye düşmüş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Hamzaçebi, lütfen konuşmanızı tamamlayın.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Sayın Başkan, 1 dakika içinde, müsaade ederseniz, toparlıyorum efendim.

Yani, küçük tasarruf sahipleri ki, bunlar 10 000 Yeni Türk Lirasına kadar olan hesapları kapsıyor; onların hesaplarındaki 5,2 milyar YTL'yi bu tasarruf sahibi vatandaşlarımız harcamak zorunda kalmışlar, ayakta kalabilmek için harcamak zorunda kalmışlar.

1 000 000 YTL ve üzerindeki hesaplara baktığımızda, oradaki hesap tutarı da, 2004 Eylülünde 55,5 milyar YTL iken, bu rakamın 2005 Eylülünde tam 81,5 milyar YTL'ye çıktığını görüyoruz; yani, 26 milyar YTL artmış. Yani, uygulanmakta olan program küçük tasarruf sahibini yok ediyor; ama, yeni milyonerler yaratıyor değerli arkadaşlar. Lütfen, BDDK'nın bu istatistiğini, hükümetimiz, Sayın Bakanımız dikkate alsın, tablo çok açıktır; küçük tasarruf sahibi, küçük esnaf, dar gelirliler bu programın altında kalmış, ezilmektedir.

Sözlerimi burada bitiriyorum. Sayın Başkana müsamahası nedeniyle teşekkür ediyorum. Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.